VEKST MED LUND GRENDELAG

Nr. 1. mars 1992

KIKKERTEN



FORSIDEBILDET

"Blomster over alt, grønne daler, fossende elver og blånende fjell, mye vakrere og mildere enn jeg hadde trodd." Saxifraga i full blomst. Foto: Hans Oddvik.

SALSNES FILTER A/S

Av Harald Grøtting

I forrige utgave av KIKKERTEN (nr. 4/91), hadde vi en artikkel om konkursen til Teigen's Maskinforretning A/S. Som det ble sagt den gang, har firmaet Salsnes Filter A/S leid de ledige lokalene for to år.

Firmaet ble etablert på stiftelsesmøte 15/12-90 som aksjeselskap. Foreløpig er Audun Fosseng eneaksjonær. Sammen med Arthur Letvik og Kåre Fosseng, alle tre var ansatt hos Teigen's, har han konstruert en ny type kloakkrenseanlegg. Systemet er basert på filterduk og trykkluft og fungerer som et forbedret silanlegg.

SINTEF har foretatt en systemgjennomgang og avlagt rapport med positive signaler. Salsnes Filter A/S har inngått avtale med Nærøy kommune om utprøving av anlegget ved kloakkutslippet ved Kolvereidvågen. Det første eksemplaret man bygde, ble utplassert der 16. oktober 1991. Bedriften kjører ukentlige møter med kommunens tekniske etat om erfaringer med driften. Dette er svært viktig for å få produktet best mulig før den egentlige produksjonen starter.

Man er i forhandlinger med Industrifondet om en utviklingskontrakt der også Nærøy kommune er med. Det betyr at man kan få økonomisk bistand fram til man er i markedet.

Salsnes Filter A/S har delt oppstartingstiden i tre faser: Fase 1 er å få ferdig prototypen. I denne fasen har man oppnådd 50% støtte fra Næringsfondet i Nord-Trøndelag, ca. 27% tilskudd og ca. 23% lån. De resterende 50% må bedriften selv stille opp med. Fase 1 pågikk i perioden april - desember 1991.

I fase 2 foregår produksjon av en prøveserie, samtidig som prøvekjøring skjer ved Kolvereidvågen. Denne perioden varer fra januar til august 1992 og det er her utviklingskontrakten kommer inn. Industrifondet vil sannsynligvis bidra med ca. 28% tilskudd i denne fasen. I fase 2 vil også SINTEF komme inn i en to-måneders prøvekjøringsperiode og deretter avgi rapport om produktet.

Fase 3 består av produksjonsforberedelser og markedsføring. Audun Fosseng sier at denne fasen vil starte i juni - juli i år og at man ved slutten av året, dersom alt går etter planen, forhåpentligvis vil ha 5 - 6 mann i arbeid.

Man er i ferd med å skaffe seg forhandler for det norske markedet og håper å kunne levere 20 - 30 anlegg pr. år når man er skikkelig i gang med produksjonen.

Audun sier at man ihvertfall inntil videre fortsatt vil drive vanlig verksteddrift, dvs. reparasjoner på traktorer, biler, m.m.

Verkstedbygningen er leid for 1992 og 1993 og hva som skjer i år er avgjørende for videre drift av renseanleggproduksjonen, sier Audun.

Markedet skulle være stort for et slikt produkt som her utvikles. Morgendagen vil kreve bedre og bedre rensing og signaler om dette er allerede kommet. Statens forurensningstilsyn har høsten 1991 stillt nye og strengere minstekrav til rensing av kommunalt avløpsvann. Dette kravet er som laget for produksjonen som er tenkt startet i Smineset.

De tre tidligere Teigen's-ansatte, Arthur, Kåre og Audun, utfyller hverandre på en utmerket måte og undertegnede har god tro på at Salsnes Filter A/S vil lykkes med sin forretningsidé. Markedet er der og det er dyktige folk som har satt i gang med dette. Vi ønsker lykke til med etableringen!

KVERNVIK SETTEFISK A/S ER KONKURS

Av Bjørnar Smines

Vanskelig situasjon

En kombinasjon av dårlige markedspriser på smolt, store utestående fordringer og høye kapitalkostnader har over tid skapt en svært vanskelig situasjon for Kvernvik Settefisk A/S.

Stikkord som "straffetoll", "lakseberg" og "FOS-konkurs" gir oss alle en assosiasjon av de vanskeligheter norsk havbruksnæring har slitt med de siste årene, og disse problemene har nå i fullt monn rammet både matfiskoppdrettere og settefiskprodusenter.

Kvernvik Settefisk A/S hadde ved utgangen av januar i år en samlet, forfalt løsgjeld på til sammen ca. 2,0 mill. kroner. Selskapet hadde på samme tid til gode ca. 4,0 mill. kroner som utestående fordringer hos oppdrettere som det var levert settefisk til.

Hovedårsaken til disse store utestående fordringene var at heller ikke matfiskoppdretterne fikk fullstendige oppgjør for levert slaktefisk, og flere av disse hadde derfor en akutt mangel på driftskapital.

En del av disse utestående fordringene ser nå ut til å komme inn, men selv om alle fordringene skulle blitt betalt inn umiddelbart, ville Kvernvik Settefisk A/S få en mangel på driftskapital utpå vårparten.

UTVIKLING AV NY TYPE KLOAKKRENSEANLEGG

Salsnes Filter A/S
7817 SALSNES

Telefon: (077) 98 922
Mobiltlf.: (090) 89 961
Bankgiro: 8671.05.11308

Teoretisk sett hadde det vært mulig å ta opp et lån for å styrke driftskapitalen, men dette kunne ikke ha løst selskapets problem. Selskapet hadde nemlig fra før en samlet pantegjeld på ca. 13,5 mill. kroner, og med dagens markedspriser på smolt var det ikke mulig å forsvare selv denne gjelden.

Selskapet var derfor i en situasjon at både aksjekapitalen og den øvrige driftskapital var oppbrukt, og det var allerede høsten 1991 klart at selskapet måtte få redusert sin samlede gjeldbelastning for at videre drift skulle være mulig. Styret vurderte konkurs som en mulighet, men konkluderte med at en frivillig akkord ville være mer hensiktsmessig og skånsom for alle involverte parter. En akkord kunne nemlig redusere gjelden til et nivå som selskapet kunne forsvare samtidig med at kreditorene fikk et deloppgjør.

Konkurs

Etter et halvt års forhandlinger med både vår egen bank og andre mulige finansieringskilder, ble det nå i februar klart at akkordløsningen ikke lot seg gjennomføre. Styret for Kvernvik Settefisk A/S hadde av den grunn intet annet valg enn å begjære selskapet konkurs. Oppbudsbegjæring ble derfor levert skifteretten 17. februar 1992.

Tanker framover

Det er svært beklagelig at det nå har utviklet seg slik at en konkurs er eneste utvei. I en slik situasjon er det vanskelig å se lyspunkter, men både aksjonærer, arbeidstakere og alle andre interessenter har bidratt til at det i dag ligger et godt teknisk produksjonsanlegg for smolt i Kvernvika. Dette anlegget kan også nyttes til eventuell annen produksjon av fisk dersom dette skulle vise seg aktuelt.

Håpet må derfor være at det fortsatt skal kunne finnes en løsning som sikrer videre drift av anlegget selv etter denne konkursen. Distriktet trenger disse arbeidsplassene og de positive ringvirkningene denne virksomheten kan gi.

LASTESKIPENE TYSKERNE SENKET I URDSHALSVÅGEN, vil de bli hevet igjen?

Artikkel sakset fra Namdal Arbeiderblad, nr. 81, torsdag 29. oktober 1946:

Da krigen brøt ut i april 1940 kom det tre lasteskip inn til Salsbruket for å ta tremasselast til England. Båtene lå ved kaien nesten ferdiglastet, da tyske fly plutselig tok til å kaste bomber mot dem den 1. mai.

To av lastebåtene gjemte seg etter dette opptrin i Urdshalsvågen og den tredje i en trang fjordpolle i Opløfjorden. Men det så ikke ut til at fiendens flyvere hadde vanskelig for å oppdage dem, og satte da inn stupbombere som langt om lenge klarte å skade båtene så de fikk lekasje og sank.

Der skibene gikk til bunns i Urdshalsvågen er det ganske grunt, og det gikk en tid etter kapitulasjonen rykter om at det var planer om å heve båtene. Imidlertid er det intet nå som tyder på det, så de blir formentlig liggende hvor de er. Det er mulig at tremassen da den ble gjennomtrukket av sjø, også har sprengt sund skrogene.

Det skibet som lå i Sildvikholet i Opløfjorden fikk bombetreff som tilføyde den en del overvannsskade og dessuten skade på maskinen, men fikk ikke lekasje. Den lå derinne helt til sommeren 1943. Da tok tyskerne den og slepte den til Bergen hvor de skulle sette den i dokk til reparasjon.

HUSK ÅRSMØTET I A/L LUND GRENDELAG

TORSDAG 26. MARS 1992 KL. 2000 I LUND GRENDHUS

D/S "PAN" BLIR BOMBET

Fortalt av Ellen Strand (f. Ørnvik) til Paul Tjønnøy.

"Pan" lå ved kai og lastet på Salsbruket da de tyske bombeflyene dukket opp ute i fjorden den 1. mai 1940. Det var tre båter inne da raidet tok til. De to andre var "Sekstant" og "Blaafjeld I". De to forflyttet seg til Urdshalsvågen, der de ble senket henholdsvis 4. og 5. mai. Det var bare mastetoppene som stakk opp av sjøen og de ligger visst der den dag i dag, om ikke husken har skapt seg vrang.

Hva "Pan" angår, så er det en egen historie som må beskrives noe nærmere. Den fikk seg en fulltreffer ved kai, en bombe gikk gjennom dekket og ned i lasterommet som var fullt av tremasse og gjorde en del skade på båten. Men den klarte ikke å slå hull i skroget, selv om den romsterte en god del der den traff. Så kan en vel spørre seg hvordan i all verdens navn kunne skipets plater tåle en så voldsom påkjenning. Svaret må vel bli at den løse tremassen hadde absorbert både trykk og splinter, nærmest som å skyte en geværkule gjennom en ullsekk - der blir bare derinne.

Da flyene var ferdig med bomberaidet, kunne ikke båtene bli liggende ved kai. Flyene kunne komme tilbake med ny last, for tyskerne måtte båtene nødvendigvis bort fra havets overflate. Om de ble liggende ved kai, kunne hele Salsbruket gå opp i flammer. Det tok vel fabrikkeieren ingen sjanse på. Derfor ble "Pan" flyttet til Sildvika og la seg tett under fjellet. Det ble dermed en umulig oppgave for tyskerne å få has på den, til tross for gjentatte bombetokt. Bombene havnet i sjøen støtt og stadig, til slutt måtte de gi den opp. Det må føyes til at den gikk for egen maskin, den var uskadd. Båten hadde en del bulker i sidene, men ikke noe hull og ingen lekkasje.

Det meste av mannskapet ble evakuert til Bogen og ble innkvartert hos Johan Hjelmsø - bare kapteinen, maskinsjefen og stuerten ble tilbake i første omgang. Det var vel for risikabelt å ferdes i skipsleia på den tiden og båten ble for det meste liggende herreløs der inne i Sildvika. Det skulle gå både år og dag før "Pan" skulle få begynne å røre på seg igjen. Det var så smått begynt å skje ting som tydet på at båten skulle til Bergen enda en gang.

Tyskerne hadde bestemt at "Pan" skulle ha med seg tyske tropper sørover, men det nektet kapteinen konsekvent - og ferdig med det. Så ble ny kaptein engasjert med det samme.

Det var maskinsjefen som ble utpekt til vaktmann og var ombord mens båten lå for anker og til det ble avgang den 12. august 1942.

Maskinisten hette Fotland, han var den eneste av det opprinnelige mannskapet, ellers ble det folk fra stedene der inn i fjorden som mønstret på for å bringe skipet til Bergen. Kapteinen hadde kone og to barn med seg, som også hadde bodd i Bogen hele tiden. De ble og med til Bergen.

For å nevne noen av mannskapet som mønstret på - de var så visst ikke fullbefarne sjøfolk: Johan, Arne og Ellen som var kokk, alle fra Ørnvika. Man måtte bare ta de som var villig til å ta sjansen. Det ble så vidt en vet ikke spurt etter papirer for oppgavene. - Om jeg ikke var så vel bevandret uti kokekunsten, så skulle jeg nok klare å holde liv i mannskapet", sier Ellen. Hun er flink til å fortelle, minnet er det heller ikke noe som feiler, detaljert til det utroligste.

Så gikk startsignalet! Kaptein Kråkenes var kommet seg på brua og ga ordren. Maskinen fungerer, vi tar ankrene og legger kursen ut Folla. Skal si det var ikke rare farten, vet ikke om det ble kvit krage for bauen engang. Skipet var vel som et mingel- og tareskjær under buken, etter så lang tid i ro der innunder fjellet. Vi kom bare til Flatanger første dagen. Kapteinen ville helst gå i dagslys, i mørke var faren for ubåter større.

Neste stopp var Trondheim, hvor vi ble liggende i flere uker. Det ble noe uenighet mellom rederiet og den Tyske Wermacht om hvor de skulle på verksted for reparasjon. Rederiet ville selvsagt ha båten til hjemstedet og det ble til det. I Trondheim fikk vi en ny kaptein, som hette Toft. Hvor han var fra, huskes ikke, sier Ellen.

I Kristiansund ble vi også liggende en stund. Vi måtte nesten vente på høvelig bør, for stampsjø tålte den gamle traveren ikke mye av med all den stasen den hadde under seg. Både blåskjell og andre skapninger hadde nok funnet seg et bosted der under oppholdet i Sildvika.

Ålesund var neste stoppested, liggetid der også, vi måtte ha godt vær for å passere Stadt. Vi hadde også et opphold i Askevoll før Bergen.

Vi var kommet fram uten vansker av noe slag. Det er ikke usannsynlig at både ubåter og fly trodde at det var et tysk transportskip. Kanskje hadde det oppstått en misforståelse, da tyskerne ville sette tysk mannskap ombord mens båten ennå låg i Sildvika. Men det er bare en antagelse.

Endelig skulle vi nå Bergen, som var bestemmelsesstedet. Det hadde på en måte vært en spennende tur. Det var jo krig, så en kunne vente seg litt av hvert, men som sagt ingen vansker. Kokkerasjen gikk det også bra med, ingen klager til tross for en nokså ensformig meny. Den var jo forsåvidt lik både på sjø og land.

I Bergen ble det avmønstring på hele gjengen. Der skulle båten til storoverhaling. Gamle "Pan" hadde kanskje flere turer foran seg til Salsbruket, dersom ikke tyskerne overtok den.

Vi var nådd Bergen et stykke ut i desember måned og det skulle ordnes med hjemreise. Ingen ville reise med hurtigruta, det var for usikkert. Etter noe att og fram ble det togreise om Oslo. Rederiet holdt fast på kystruta, det skulle vel spares penger da også. Det ble da til slutt toget, som sagt. Det var så vidt jeg nådde hjem til jul.

Jeg var vel en av de få som hadde mønstret på som kokk uten noen form for utdannelse. Men det gikk utrolig godt, kanskje var det fordi de fleste var landkrabber.

"Pan"'s videre skjebne vites ikke.

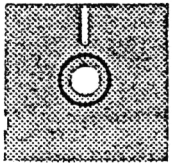
Det var da ikke fritt for at vi følte oss som sjøfolk ved hjemkomsten. Noen kroner hadde vi i boka også.

Jeg var den siste som forlot Bergen, sier Ellen. Hvorfor det da? Ja, si det!

DIN LOKALE DATA-FORHANDLER

EDB-maskiner, programvare, tekstbehandling,
regnskap/fakturering, økonomisk bistand, m.m.

VELKOMMEN TIL OSS!



Moenbygget, Postboks 111
7971 Kolvereid
Tlf. 077-95 555 - Telefax 077-95 888

multidata kolvereid as

MINNER FRA KRIGENS DAGER

Av Hermod Storøy

Krigsårene 1940 - 45 gikk stort sett Lundakretsen forbi uten de store dramatiske hendelser. Etter hvert som årene går blir de som husker noe av det som hendte stadig færre og færre, samtidig som erindringssvikt og feilvurderinger oppstår hos de som er tilbake. Men det hendte da noe.

De to hendelser som her blir nevnt i det etterfølgende, skjedde ikke i selve kretsen men de rammet delvis folk fra bygda og kunne sees og delvis følges med i fra lokale standplasser i bygda.

De to hendelser som det siktes til er: 1) Bombingen av lasteskipene "Sekstant", "Blaafjeld I" og "Pan" på Salsbruket og i Urshalsvågen i maidagene 1940. 2) Minesprengingen av frakteskuten "Solbjørn" ved Kjeøya i mai 1944.

I boken "Lang kyst!", en fortelling om fartøyer og folk på norskekysten under krigen, er begge hendelser beskrevet i rapports form. Boken omhandler i alt ca. 240 krigsforlis blant "hjemmeflåten" på norskekysten, og da er bare båter over 50 br.t. tatt med.

For mest mulig å ungå feilerindringer m.v., bruker jeg bokens beskrivelse som støtte for beskrivelse av hendelsene. Først bombingen av lasteskipene:

Sitat fra boken: - "Sekstant" av Bergen, 1626 br.t. Senket 4. mai 1940. Indre Folla. Senket av tyske fly. Skipet hadde i slutten av mars 1940 tatt inn et parti tremasse i Follafoss i Beitstadfjorden og gikk til Oplø i Opløyfjorden (Salsbruket) for å komplettere. Lasten skulle til London. "Sekstant" kom til Oplø 8. april. Der lå fra før "Blaafjeld I" av Bergen, og skipene ble liggende måneden ut på grunn av krigshandlingene. Innlastingen av begge skip ble avsluttet 1. mai, og de ventet på konvoi som skulle ha gått om to-tre dager. Navn og nasjonalitetsmerke på skipssidene ble overmalt.

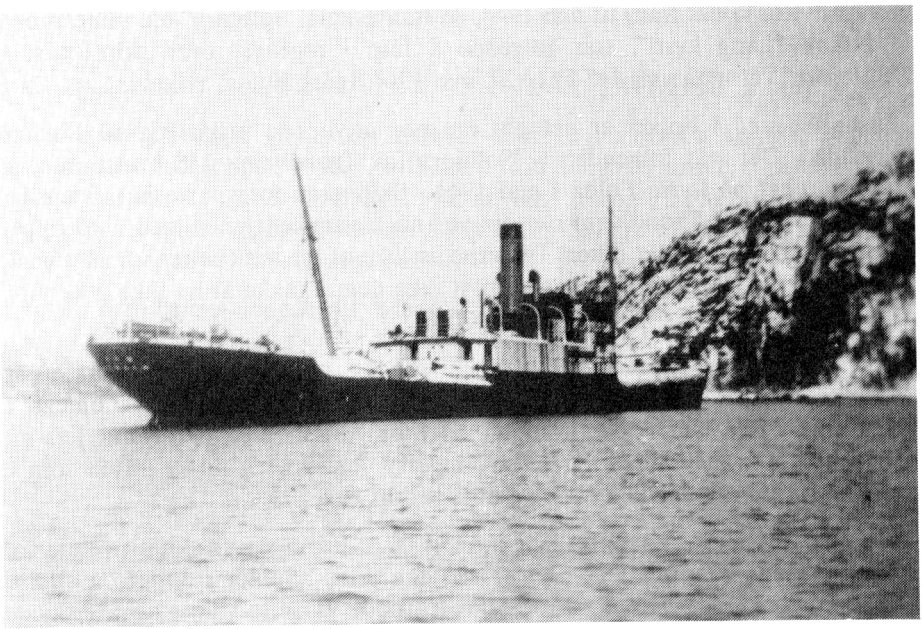
Fem tyske fly dukket opp om morgenen 1. mai og kastet bomber mot skipene. Iallfall "Sekstant" gikk til Urshalsvågen, overfor Kolvereid, som ble antatt å være et sikrere sted. Den 4. mai kom tre tyske fly dit og kastet bomber. Seks nye fly kom tilbake senere på ettermiddagen. Ingen av bombene traff, men flere av dem falt i sjøen bare ti-femten meter fra "Sekstant", og en gikk kloss i skipssiden tvers av aktermasten. Etter denne nærgåeren begynte skipet å synke, og gikk ned på 27 favner vann. Ingen av besetningen kom til skade.

Eksakte data om "Blaafjeld I" has ikke. Det synes som om også dette skipet har ligget i Urshalsvågen, og at det er blitt skadet under samme angrep.

En kilde sier at "Blaafjeld I" sank først etter 36 timer, og dette stemmer med forlisdato 5. mai, som er notert i Sjøfartskontorets liste - sitat slutt.

I listen står oppført under "Blaafjeld I": - "Blaafjeld I", Bergen, 1146 br.t. 5. mai 1940. Tyske fly. I Sjøfartskontorets liste er forlissted oppgitt som Nordsjøen, og forliset er registrert under skip i uteflåten. Etter andre opplysninger å dømme er skipet sunket etter angrep mens det lå på eller ved Urshalsvågen, Indre Folda - sitat slutt. Det kan opplyses at skipet ble senket i Urshalsvågen og ikke i Nordsjøen.

Om det tredje skipet, "Pan", gir boken naturlig nok ingen opplysninger, da det ikke krigsforliste. Det jeg husker om "Pan" er at den forlot Salsbruket og gikk inn i Sildvikfjorden inne i Opløfjorden. Her ble den forsøkt senket ved bombing. En bombe gikk gjennom akterdekket og ned i tremasselasten i aktre rom. Hvorvidt den detonerte eller ikke kan jeg ikke huske.



S/S Pan i Sildvikfjorden i 1941. Utlånt av Ellen Strand (f. Ørnvik)

"Pan" ble liggende i Sildvikfjorden helt til 1942, da den gikk til Bergen for

reparasjon. Skipets maskinsjef stod ombord hele tiden for vakt- og vedlikehold.

Så vidt jeg vet ble ingen av båtene skadet under bombingen på Salsbruket 1. mai. Noen bomber falt inne på land og forårsaket skade. En bombe falt ned like ovenfor fjøset til Lars Andersen. Splinter fra bomben gikk inn i fjøset hvor Lars og hans hustru Hanna var i ferd med å gjøre morgenstellet. Lars ble drept, mens Hanna ble hardt såret. Fjøset brant ned. En ung gutt (Magne Finnanger) ble drept av en bombesplint, mens han stod i vinduet hjemme å så på flyangrepene. Ett hus kalt "Hotellet", som inneholdt flere private leiligheter, ble truffet og brant ned.

Fra disse dagene kan jeg huske at vi så flyene som kretset over Salsbruket og at det kom opp røyk. Fra angrepene mot båtene i Urshalsvågen har jeg også et minne om kretsende fly - videre har jeg et uklart minne om at angriperne ble fordrevet av engelske jagerfly under et av angrepene, men dette er usikkert.

Så forflytter vi oss fram til mai 1944, da frakteskuta "Solbjørn" ble minesprengt. I boken "Lang kyst!", står følgende å lese i registret over skipsforlis: - "Solbjørn", Trondheim, 145 br.t. 21. mai 1944. Indre Folda. Mine.

På annet sted i boken er det gitt en mer utfyllende forklaring på hva som skjedde. Det står følgende: - "Solbjørn" av Trondheim, 145 bruttotonn, ble minesprengt på Indre Folda i mai 1944. Skipperen forespurte på Hafenüberwachungsstelle i Trondheim om det var noen vanskeligheter med å gå opp til Kongsmo. Det var det ikke. Tyskerne sa ikke at tre minebelter var lagt ut der eksplosjonen skjedde. Det var så visst ikke dem å takke at liv ikke gikk tapt - sitat slutt.

Den 21. mai 1944 må ha vært en søndag og det må ha vært ut på ettermiddagen at vi var en gjeng som drev og sparket fotball i omegn av Litjenget. Vi så båten som kom inn vestfra med kurs etter den gamle leia mot Kjeøya og innløpet av Kolvereidstrømmen. Jeg synes å huske båten som en stor jakt - grålmalt med én mast og høyt rorhus bak.

Vi visste alle hvor minefeltet lå og ventet på at båten skulle skifte til kurs som førte utenom fareområdet. Det gjorde den ikke! Spillet stoppet og alle ble stående å stirre på båten. Da vi faktisk trodde at dette ville gå bra - skjedde det. En mektig sjøsprut himmelhøyt til værs - masta for som en pil rett til værs. Båten røyste seg på enden, slik at det faktisk så ut som den stod rett opp på akterspeilet. Så legger sjøsprut og røyk seg utover og sletter ut synet. Da vi igjen får se båten er det bare en smal stripe av rekka som er synlig. Styrhuset står. Motoren går ennå, men er tydelig kraftig avkjølt for den skyter store hvite ringer av eksos før den stopper.

Vi regnet med at her hadde ikke noen overlevd, men etter kort tid ser vi at lettbåten blir satt på vannet og at det er folk ombord. Etterpå fikk vi høre at mannskapet var samlet i rorhuset for vaktskifte. Ingen var blitt skadet, bortsett fra litt oppskjæring av glassbiter fra rorhusvinduene da disse blåste inn.

Båten, som skulle til Kongsmoen for å hente trelast av noe slag, var helt tom da den gikk på mina. Dette ble sett på som en fordel for de som var ombord. Båten var bygget i tre og det ble sagt at hele bunnen var slått ut. Vraket ble forsøkt berget, men sank under slep. Minefeltene ryddet tyskerne selv forsommeren 1945.

Som nevnt innledningsvis kan det i det som jeg har fortalt ut fra egen erindring være fare for erindringsfeil, samt at det er slik at vi kan oppfatte og oppleve samme ting på forskjellige måter. Jeg har derfor ikke noe i mot å bli korrigert om det skulle vise seg å være nødvendig for å få fram faktiske forhold.

FOLKERØRSLA I SALEN FRA GAMMEL TID

Vi vil i fortsettelsen gjengi en artikkel som L. P. Bråten skrev i Namdal Arbeiderblad i oktober i 1946. Artikkelen stod dengang fordelt over fire dager i avisa, det var: NA, 29. årgang, 1946, nr. 80 (tirsdag 22/10), nr. 81 (torsdag 24/10), nr. 82 (tirsdag 29/10) og nr. 83 (torsdag 31/10). Artikkelserien hadde navnet "Folkerørsla i Salen i gammel tid".

P. g. a. artikkelens lengde vil KIKKERTEN også fordele stoffet over flere utgaver.

L. P. Bråten var skogformann hos Bangdalsbruket på Salsnes. Det har vært svært vanskelig å finne opplysninger om Bråten, men det ser ut som om han var ansatt fra ca. 1918 til sist på 1920-tallet. Leif Almås, tidl. skogformann på Salsnes, fortalte meg at Bråten ikke likte seg på Salvatnet. En gang skulle de ro fra Hende til Salsnes og det var litt "småbår". "Svartbåra er fali, den au", sa Bråten og gikk til Salsnes. Han brukte dermed minst dobbel så lang tid som de andre.

Trond Westgård kan fortelle at hans mor, Agnes, var tjenestetaus hos familien Bråten i Åsheim. Bråten hadde en datter som ble døpt samtidig med at Agnes og Johan Westgård giftet seg i 1921. Tjenestetausa hadde tydeligvis nytt respekt i Åsheim, for dåpsbarnet fikk også navnet Agnes Emelie. Bråten hadde også en sønn, som het Leif. Trond sier at Bråten flyttet til Nittedal, men at han kom på besøk til Salsnes flere ganger senere.

Del 1

Salen i Fosnes herred strekker seg over et temmelig stort areal. Bebyggelsen er svært sparsom og folkemengden følgelig liten. Der er mye snaufjell i Salen, en del myr og forsumpninger forøvrig, mange mindre elver, bekker og vatn. Det store værhårde Salsvatnet med Skrøvstadvatnet gjør et dypt innhogg i distriktet. Som kjent er Salsvatnet med sin dybde på 445 meter nr. 4 i rekken av Europas dypeste innsjøer.

Når den første bebyggelse fant sted er det neppe noen som vet. At den ligger flere hundre år tilbake i tia, er uten tvil. Som lokalkjent i Salen har jeg først i de senere år foretatt en del granskinger i arkivene. Det er vesentlig tatt sikte på å finne ut hvem som bodde på de forskjellige steder. Imidlertid har jeg underhånden fått fatt i en del avskrifter (fra Statsarkivet i Trondheim) som også berører eiendomsforholdene. Særlig er jordbruket Eiden nevnt i disse utskrifter, som visstnok er innhentet av redaktør Haakon Storøy.

Skal da først referere noe av disse notater. Eia (eller Eiden) er nevnt så tidlig som i Aslak Bolts jordebok 1430, og kalles da "Saxneide i Salenom". Erkebispestolen i Nidaros var den gang eier av halve gården. I 1643 benevnes gården "Eydtt". I 1687 og utover er nevnt en "Michel Rug find". Denne betegnelse - rugfinne - forekommer også nå enkelte steder, hvor der er skrevet om finnene eller kvænene i Solør. I arkivene brukes vanligvis navnet kvæner. De er innvandret fra Finland og har ikke noe med lapper å gjøre.

År 1708 heter leilendingen på Eiden, Anders. Fosnes kirke nevnes som eier år 1687 og var i 1723 også eier av de fleste jordbruk i Salen. Kirkene i Fosnes prestegjeld ble i 1725 tilskjøtet overauditor Jørgen Bjørnør. Dermed fulgte da også eiendommene i Salen. Senere ble de solgt til borgermester Hans Hagerup i Trondhjem. I 1752 ble de solgt til en Peter Jakob Sverdrup Meyer. Etter hans død ble de kjøpt av en løytnant Ole Lund, Homstad, Overhalla. I 1793 kjøpte dennes svigersønn, kjøpmann Finne, eiendommene i Salen. Etter dennes død overtok sønnene Ole, Johan og Paul Finne eiendommene, år 1833. De solgte dem samme år til en Christian Fredrik Nergaard. I 1858 solgte enkefru Elisa Nergaard, f. Frimann, eiendommene til en godseier Thore Bjerke, Furnes og o.r.sakfører Harald Heyerdahl. I 1861 ble en tredjedel av Salsgodset solgt til en grosserer Joachim Ebbel, som så i 1865 overtok hele Salsbrukets Interessentskap og dermed også eiendommene i Salen. Det neste og siste salg var i 1871 til Albert Collett.

På Hende eller Ambudalen, har det vært sagbruk. I 1865 var det sagbruk på Mo - Salsnes. Dette var visst i drift i mange år framover.

Så tar vi en tur øverst i Salen, til Skrøvstad. Et vakkert beliggende sted, men med overmåte tungvint adkomst.

Skrøvstadelven styrter utfor et stup her og forårsaker en svær dur, natt og dag, året rundt. Ovenfor flyter den ganske rolig i en 10 kilometers lengde. Nesten opp til Høylandets grense. Skrøvdalen heter det her. Der er et smalt belte med skog på hver side av elven. Ellers bratt fjell på begge sider.

Her var det avdøde Sivert Fosseng traff to bjørner en gang. "Jeg var i tvil om jeg skulle snu eller fortsette", sa Fosseng. "For hvis jeg fortsatte måtte jeg gå like forbi bjørnene. Men jeg våget det likevel. De rugget litt med hodet, da jeg gikk forbi dem", sa han.

I Skrøvdalen er det sjelden der ferdes noe menneske nå til dags også.

Ved Skrøvstad kommer to elver litt nedenfor Skrøvstadfossen. Det er Skrøvstadelven og Kvernvasselven. Siden går elva stille ned til Skrøvstadvatnet. På begge sider er flate enger, tidligere slåttenger, som vokser mer og mer igjen med lauvskog. Her er gode dyrkingsmuligheter og kunne bli 3-4 pene bruk. Bare der var vei.



Ottar Fosseng i færingen på Skrøyvstadelva, ca. 1926. Utlånt av Marie Bråteng.

I folketellinga 1701, hvor bare mennene er nevnt, kalles gården Skrøstad. Der er da oppført en Peder, 58 år. Så er Niels Knudsen, Tenstekarl, 18 aar. Så kommer Niels, ibid, 40 aar. Tiener: Joseph Andersøn. Uttrykket "ibid" er en forkortelse av det latinske ordet "ibidem" og betyr sammesteds.

I matrikkelen år 1723 heter det:

"*Schrøfstad.* Lars. Wiig kirke bøgsler og eier Skaug til Brændved og Huusbygning, ingen sæter. En liden Becheqvern og intet fiske, ligger i sørlien, lætvunden. Ligger 2 Miile til fields. Bygg 1 1/2 td. Blandkorn 2 1/2 td. Hø 40 sommerlæs, Heste 1, Kiør 7, Ungnød 3, Smaafæ 13. Taxst 1 Skyldmark."

I folketellingen 1801 får vi vite følgende: "*Skrøfstad:* 1ste Familie: 1. Peder Peder Søn, Husbonde, Bonde og gaardbeboer, lejlænding, gift, 62 aar. 2. Ane Michels Datter, hans Kone, 52 aar. Begge gift første gang. 3. Michel Peder Søn, deres Søn, ugift, 27 aar. 4. Karen Peders Datter, deres Datter, ugift, 24 aar. 5. Ane Peders Datter, deres Datter, ugift, 15 aar.

2den Familie: 1. Ole Jens Søn, Husbonde, Bonde, gaardbeboer og lejlænding, gift 2den gang, 74 aar. 2. Margrethe Peders Datter, hans Kone, gift 1ste gang, 54 aar. 3. Peder Olsøn, National Soldat, deres Søn, ugift, 23 aar. 4. Samuel Olsøn, ders Søn, ugift, 19 aar. 5. Hellena Larsdatter, Tjenestepige, ugift, 19 aar. 6. Ellen Peders Datter, qvinde, Enke efter første ægteskab, Almisselem, 90 aar.

3die Familie: 1. Ole Niels Søn, Husbonde og gaardbeboer, lejlænding, gift, 40 aar. 2. Martha Eskils Datter, hans Kone, 36 aar. Begge gift første gang.

4de Familie: 1. Niels Jens Søn, mand, Kaarmand, gift, 70 aar. 2. Helvig Ols Datter, hans Kone, 60 aar. Begge gift første gang. 3. Jens Niels Søn, deres Søn, Skrædder, ugift, 33 aar.

Så gjør vi et hopp framover i tia til 1865. Da var disse på Skrøvstad: (Der var da tre matrikulerte bruk der).

Matr. nr. 219 Skrøvstad. (Hvor ikke annet er anført, er de født i Fosnes). 1. Ole Samuelsen, Husfader, Gaardbruker, Leilænding, gift, 51 aar. 2. Anne Halvorsdatter, hans kone, f. i Grong, 38 aar. 3. Oluf Andreas Olsen, deres Søn, ugift, 18 aar. 4. Karen Olsdatter, Mandens Moder, Enke, 94 aar.

Matr. nr. 220. 1. Johannes Larsen, Husfader, Gaardbr., Leilænding, f. i Grong, 58 aar. 2. Katrina Olsdatter, hans Kone, f. i Grong, 57 aar. 3. Lorents Johannesen, deres Søn, Tømmerhugger, f. i Grong, ugift, 22 aar. 4. Einar Einarsen, Lægdslem, f. i Namsos, gift, 76 aar. 5. Tobias Hansen, f. i Gausdal, 13 aar. 6. Andreas Olsen, Føderaadsmand, f. i Grong, gift, 63 aar. 7. Katrine

D. Nielsdatter, hans Kone, f. i Kolvereid, 64 aar. 8. Anna J. Jørgensdatter, Pleiedatter, 14 aar.

Matr. nr. 221. 1. Jacob Knudsen, Husfader, Gaardbr., Leilænding, f. i Grong, gift, 47 aar. 2. Ingeborg M. Larsdatter, hans Kone, f. i Grong, 44 aar. 3. Lene Jacobsdatter, deres Datter, 3 aar. 4. Karen Monsdatter, Tjenestepige, f. i Søndre Fron, ugift, 19 aar. 5. Margrethe Andersdatter, Føderaadskone, Enke, f. i Grong, 64 aar. 6. Kristine Eliasdatter, hendes Datter, ugift, 20 aar.

Så er det følgende som ikke har hatt noe jordbruk: 1. Anne Marie Johnsdatter, Husmoder, f. i Vadsaas, Lap, forstaar norsk, 27 aar. 2. Jacob Eliasen, Tjenestedreng, Lap, forstaar norsk, 12 aar.

Innimellom beboerne på Skrøvstad er innflettet navnet Nordli. Muligens en skogstue. Der var en enslig "Skovdriver", 31 år gammel, født i Sverige. Idag er der kun et gårdsbruk på Skrøvstad. Husene skal være meget dårlige, sies det. De var skrale for 25 år siden også.

Så forlater vi Skrøvstad. Går etter noen flate enger, svære arealer, og finner en robåt fortøyd nede i elvekanten, setter oss i den og ror ned mot Skrøvstadvatnet. Det er bare er bare litt trekk i elva her. Ingen fosser eller stryk. En og annen fisk piler forskremt avsted. Det slenger noen ål også her. Etter å ha rodd en stund kommer vi inn i det ca. 6 km lange Skrøvstadvatnet. Det er bare såvidt et lite vindpust. Ellers er det utrolig for makt vinden har her. Steile, høye fjell på sidene. Det kan koke rent som i en heksegryte. Vi prøvde for ca. 27 år siden en stormfull vinterdag å skulle trosse oss fram på ski i motvind. Men det måtte vi gi opp, vi var da to stykker.

I den sydvestre ende av vannet stiger vi ut av båten og fortsetter på venstre side av elveløpet. Ganske snart treffer vi et par gårdsbruk. Det er Strømmen.

Fortsetter i neste nr.

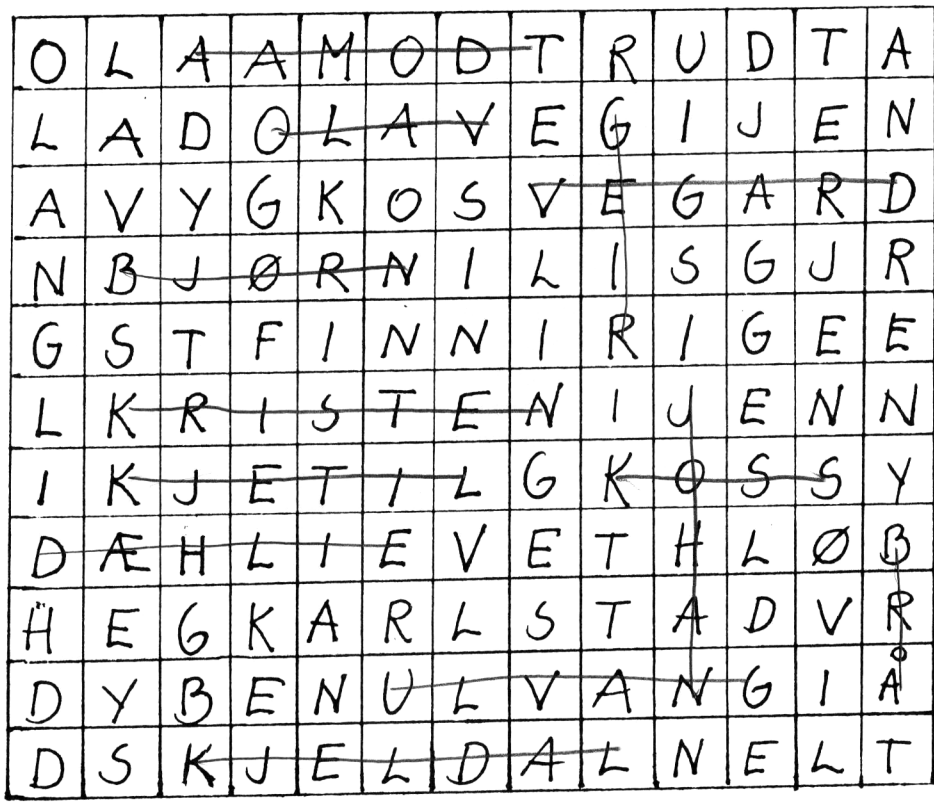
HUSK ÅRSMØTET I

A/L LUND GRENDELAG

TORSDAG 26. MARS KL. 2000

I LUND GRENDEHUS

BARNESIDER.



GULLMEDALJEVINNERE I OL 1992

Finn for- og etternavn på alle de norske gullmedalje-vinnerne i OL -92. (8 navn)

Svaret på oppgaven finner du et annet sted i KIKKERTEN

K A R S E P I N N S V I N

Nå går det mot vår og lysere dager, og vi får lyst til å se det spire og gro igjen. Start gjerne med et karsepinnsvin.

Du trenger modellerleire, hobbylakk, bomull og karsefrø.

Slik gjør du:

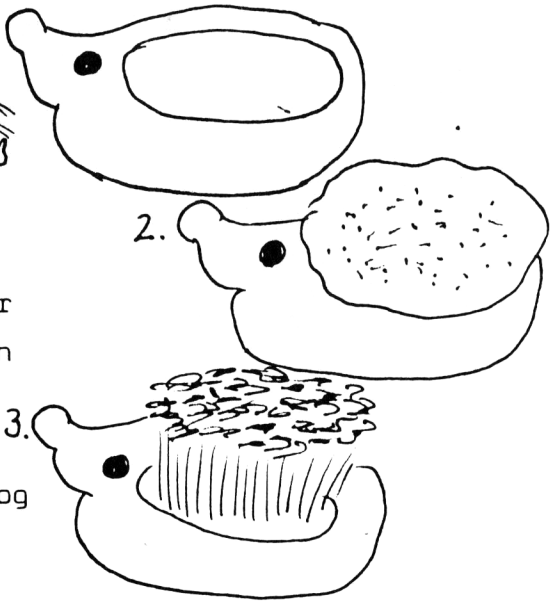
Form modellerleiren til en rund ball. Trykk en fordypning med tommelen slik at det blir en liten skål. Form pinnsvinhodet. Når modellermassen er tørket, kan du male og lakkere den. Legg våt bomull opp i fordypningen. Strø noen karsefrø på bomullen. Etter noen få dager får pinnsvinet grønne pigger som du kan klippe av og ha på ostesmørbrødene dine.

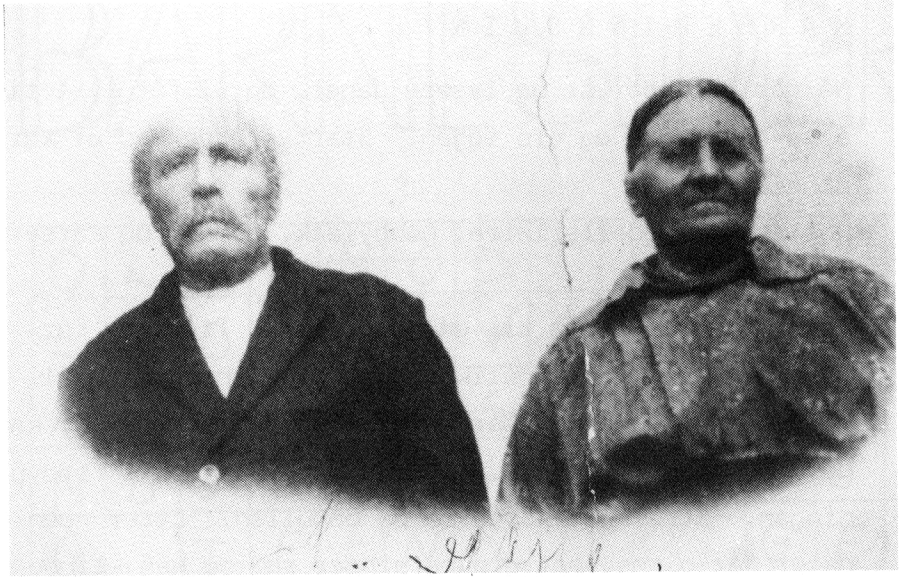


Lise: - Mor, vet du hvor mye tannkrem det er i en tube?

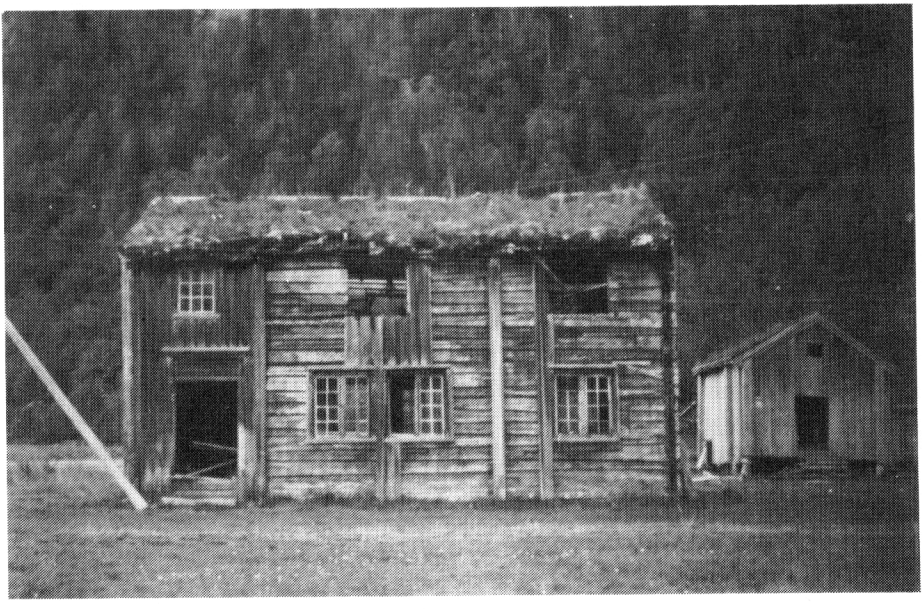
Mor: - Nei.

Lise: - To ganger fram og tilbake på sofaen.





Sivert og Anna Fosseng, fotografert ca. 1920. Utlånt av Marie Bråteng.



Gammelstua på Skrøyvstad under riving. Fotografert først på 1950-tallet av Rakel eller Ottar Fosseng. Utlånt av Marie Bråteng.



Skrøyvstad midt på 1950-tallet. T. h. ved heggen ser vi skogstua, gammelgården var plassert litt til venstre for denne. Bak fjøset, nede ved elva ser vi jaktstua. Utlånt av Marie Bråteng.



Fra v.: Ottar, Bernt, Anna , Odd og Rakel Fosseng, ca. 1934. Utlånt av Marie Bråteng



Fra v.: Odd og Bernt Fosseng, ca. 1935. Utlånt av Marie Bråteng.

FANGSTLIV PÅ ØST-GRØNLAND. SOMMEREN 1956 - HØSTEN 1957

Del 2

Av Hans Oddvik

Med feiringa av det nye året, drar også julebesøkene våre heim til sitt. Knut, bestyreren på Myggbukta, drar nordover sammen med danskene. Tilbake på Myggbukta blir Anund og jeg. Stillheten er merkbar, men vi har jo begge noe å henge fingrene i, så snart er alt ved det gamle.

Jeg skal ut på ny fangstur, men før jeg drar vil jeg feire min 20-årsdag, den 5. januar. Anund har bakt bløtekake og over telegrafen får jeg hilsener fra familie og naboer i Norge. Det jeg husker best var en hilsen gjennom Ønskekonserten fra familien i Juvika.

Det nye året har ikke kommet med bedre vær og når jeg drar ut på ny fangstur, blir det bare å lure seg fra hytte til hytte mellom stormene. Det blir en slitsom tur, for isbjørn har systematisk besøkt alle hyttene. Hver kveld kommer jeg fram til en rasert hytte som er fullføyket av snø. Hundefór og proviant er oppspist eller ødelagt. Det er umotslig å komme fram til en rasert hytte etter en slitsom dag i dårlig vær, mørke og kulde. Ja, det hender at jeg bare spar fram ovnen, fyrer opp og lager mat før jeg kryper i posen. Resten av snøen blir liggende til neste dag, reparasjonen av hytta også.

Den 21. januar drar Anund og jeg ut til Kap Benett for å jakte isbjørn og moskus. Vi drar ut fra Myggbukta i minus 40 ° og fint vær. På det lette føret går det fort utover og snart er vi langt ute i isen på leiting etter isbjørn. Plutselig, uten varsel, blåser det opp. Vi skjønner faren og legger kursen inn mot nærmeste land. Men stormen har snart blåst seg opp til et inferno av rokk og fokk. Vi makter ikke å ta oss fram lenger og blir enige om å lage oss ly. Vi hadde kjørt ut fra Myggbukta på en dagstur, uten mat og sovepose, og vi forstod at det kunne bli en hard tørn. Ja, kanskje koste oss livet.

Vi trakk bikkjene godt inntil oss og holdt stand mens timene sneglet seg avgårde. Ut på neste kveld mente vi begge å se land, vi peilet oss inn på retningen og meter for meter sleit vi oss innover. Hvor lang tid det tok, vet jeg ikke, men vi traff land og gikk straks igang med å grave oss inn i en passende snøskavl. Inne i snøen var det ikke kaldt, men isen på klærne våre tinte etter hvert. Vi ble blaute til skinnet. Denne natta gikk ihvertfall bedre enn den første, men sulten begynte også å bli plagsom, så vi ble enige om å forsøke å finne hytta på Kappet.

Det ble harde timer, der vi brukte våre siste krefter på å ta oss fram. Om vi ville hatt krefter til en ny natt, vet jeg ikke. Nok en gang var det bikkjene som reddet situasjonen, vi kjørte rett inn i hytteveggen. Det var en ubskrivelig følelse å kjenne varmen sige inn i kroppen. Det var nok av kull på hytta, mat var det verre med. Dette var jo en av de hyttene isbjørnen hadde rasert. Men vi hadde bikkjene og ble enige om at en av dem måtte bøte med livet neste dag om ikke stormen løyet.

Dagen kom, men det er så sin sak å ta livet av en god kamerat. Så timene gikk uten at vi klarte å bestemme oss for handling. Plutselig hører vi hundeglam. Vår første tanke var isbjørn, så vi styrtet ut med geværene klare. På retningen av hundeglammet kunne vi høre at det foregikk noe ovenfor hytta. Vi gikk på lyden og der fikk vi se noe svart dukke opp i snøkavet, og visste at det var en moskusflokk.

Med 200 kg ferskt kjøtt i vindfanget var jo nøden slukket. Vi hadde varme og nok av mat - nærmere himmelen kan man vel ikke komme mens men lever.



En moskus er lastet på sleden og bikkjene leker i forgunnen. Foto: Hans Oddvik.

Vi skiftet på å sove, lage mat og fyre i ovnen, Anund og jeg, mens dagene gikk. Den 30. januar er vi atter kommet til Myggbukta, etter en dagstur som tok ni døgn. Det hører med til historien at vi knapt nok var kommet inn døra før stormen igjen overtok for noen dager. Men med denne stormen var det liksom mørketid og uvær ga seg, selv om det fortsatt ble en og annen stormen utover vinteren.

Jeg fortsatte fangsten til midt i april, fra da var reven fredet. Men nå var det jo lyst døgnet rundt, så det ble mye farting rundt på hyttene langs ytterkysten for å jakte etter isbjørn og sel. Rev som ennå var uflådd fra vintertida måtte tines opp og flåest. Skinna skulle også ut i sola for bleiking.

På denne tida var det også stor utfart blant kystens befolkning, alle besøkte alle. Til Myggbukta kom fangstfolk fra Herschel, 20 mil lenger nord og fra Antarktikhamn, 30 mil sør om oss. Det var en fin tid å kjøre i, dette. Været var utrolig godt med sol døgnet rundt og dagene kunne bli så varme at vi kjørte på natta. Vi kunne også ta oss fram over store avstander og det var ikke uvanlig å kjøre 10 - 12 mil på en natt.

Den 10. mai hadde jeg endelig klaff og skjøt min første isbjørn. De andre på stasjonene fikk også en og annen bjørn i denne tida.



Artikkelforfatteren med isbjørnen så og si på fanget. Foto: Hans Oddvik.

I slutten av mai kjørte jeg atter nordover til Daneborg. Denne gangen for å hente en radio jeg skal ha med til Strindberg, der jeg skal ligge på laksefiske i sommer.

På tur nordover traff jeg Anund, han lå på en hytte noen mil lenger nord for å jakte bjørn. Han slo følge nordover og i rene påskeværet kjørte vi til Daneborg. På heimturen besøkte vi fangstmannen på Revet, jeg kjørte derfra til Myggbukta, mens Anund kjørte videre til Hoelsbu i Moskusfjorden.

Siste dagen i mai var jeg klar for turen til Strindberg og laksefiske. I Moskusfjorden var våren kommet, alle elvene var åpne og på snøbare flekker var det grønt. På Hoelsbu blomstret også saxifraga og valmuer. Men Hilmar og Anund hadde kjørt fra Hoelsbu, så det var bare å følge på til Strindberg, dit jeg kom den 3. juni. Anund var da klar til å kjøre til Myggbukta og det var vel på tide, for det var slutt på vinteren og mye overvann på isen. Hilmar og jeg prøvde riktignok å kjøre til Hoelsbu den 13. juni, men da var isen i full oppløsning, så vi måtte snu.

Den 5. juni finner vi de første gåsegga, så nå kan vi spise nylagte gåsegg i lang tid framover. I råka ved elva satte vi garn og den 15. juni fikk vi de første laksene (arktisk sjørøye). St. Hans-kvelden var det stort sett åpent hav utover Franz Josephsfjorden og vi feiret kvelden med bål til langt på natt.

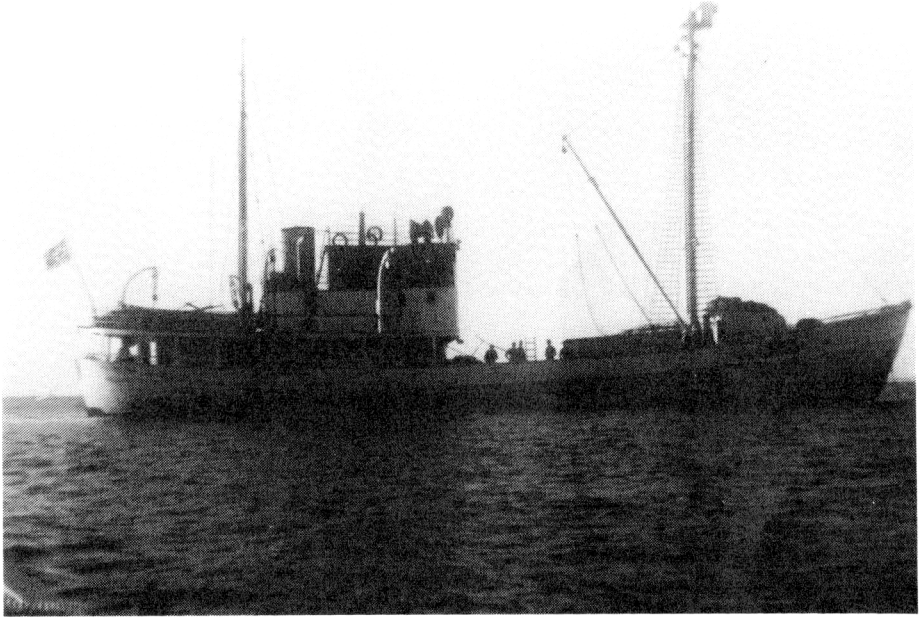


Blanke stilla og solskinn ved stranda. Foto: Hans Oddvik

Slutten av juni og fram til 20. juli var en rolig periode, med mange fine turer og mye godt vær. Noen lakser ble det også, men fart i fisket ble det ikke før rundt 20. juli. Da fikk vi et par hektiske uker med ruse i elva og 30 garn i sjøen. Fisken ble sløyet, vasket og saltet i tønner, på knappe to uker ble det salta ned 22 tønner laks. Gjennomsnittsvekta på fisken lå rundt 1,5 kg.

Den 22. juli fikk vi det første båtbesøket for sommeren, det var Siriuspatruljens motorbåt fra Ellaø som kom på besøk. De var gamle venner fra sledepatruljen som vi hadde hatt besøk av flere ganger gjennom vinteren. Flybesøk fikk vi også og jeg fikk min første flytur mens jeg lå på Strindberg.

Den 9. august kom Polarbjørn og et fantastisk år nærmet seg slutten. Fangst og utstyr ble nå lastet inn før turen gikk nordover kysten, der vi lastet inn folk og utstyr etter hvert.



Ishavsskuta Polarbjørn. Foto: Hans Oddvik

Sent på kvelden, den 17. august, gikk vi ut fra Kap Herschel og rett inn i tett pakkis. Vi ble liggende bom fast mens vi dreiv sakte sørover med strømmen. Ei uke senere, den 24. august, satte ispresset inn mot land med voldsom kraft og Polarbjørn ble knust av ismassene. Vi lå da ca. 4 mil av land, rett ut for

munningen av Franz Josephsfjord. Alle mann gikk fra borde og det ble opprettet leir ute på isen. Anund stod for radioforbindelsen inn til Myggbukta Radio.

Været var svært godt og ingen hadde noen nød i leiren på isflaket. Vi diskuterte også å ta oss inn til land med fangstbåtene, men det ble besluttet å be om hjelp fra den amerikanske basen på Keflavik.

Et helikopter ble demontert og satt inn i et transportfly som fløy til Mestervik på Øst-Grønland. Med dette helikopteret ble vi i tur og orden fløyet inn til Sophiasundet, ved munningen av Franz Josephsfjord. Der ble vi tatt ombord i et dansk marinefartøy for videretransport til Mestervik.



Her kommer redningen i form av et helikopter fra US Army. Foto: Hans Oddvik.

Fra Mestervik ble vi med transportflyet til Keflavik på Island og videre med båt til Bergen.

Noen dager senere står jeg igjen på hurtigrutekaia på Rørvik, fattigere på gods og gull enn da jeg reiste. Men med minner som vil leve hele livet.

BILULYKKE I SMINESET

Av Harald Grøtting

Tirsdag 18. februar ca. kl. 2000 tørnet to biler sammen øverst i Sminesbakkan. En kjøreskolebil fra Rørvik, som kom fra Namsos og skulle nå ferga, fikk sleng i svingen på toppen av Sminesbakkan og skled med høyresida først rett inn i en møtende bil som kom opp bakken.

En person fikk delvis alvorlige skader og dennes situasjon blir av Namdal sykehus ennå på torsdag 20. betegnet som ustabil. De andre slapp unna med sjokkskader og noe "juling". Det var kjørelæreren som kjørte bilen og elevene hadde vært i Namsos og blitt undervist om bl.a. ulykker på veiene.

Dette er, så vidt jeg vet, første bilulykke med personskader som noen gang har vært i Lund/Smines-området. Vi får håpe at det blir den siste.

Ingen av de involverte personene var her fra grenda.

NY FERGE

Av Harald Grøtting

Tordag 20. februar kl. 1115 fra Hofles begynte nyferga sin rutefart i sambandet Hofles - Geisnes - Lund. B/F Olav Duun, som har trafikkert sambandet en stund, forlot ruta og satte kursen mot Jøa.

Den nye ferga het tidligere B/F Skarnsund og ble bygd av Trønderverftet i Hommelvik i 1988, på oppdrag av Innherredsferja A/S, for å trafikkere Skarnsundet i Mosvik. Der har man nå fått ei ny bru over sundet. A/S Namsos Trafikkselskap har nå overtatt ferga, som har gjennomgått en mindre ominnredning og fått navnet B/F Geisnes. Dette er en moderne pendelferje med plass til 30 biler, og er langt bedre skjermet mot sjøsprøyt enn forgjengerne.

Den tidligere B/F Geisnes har nå fått navnet B/F Vikna og skal trafikkere sambandet Borgann - Ramstadlandet.

Trafikken i sambandet Hofles - Geisnes - Lund har etterhvert blitt så stor at det var behov for å øke kapasiteten. Med ny og større ferge, samt asfaltering av strekningen Myrvika - Spjøtnes i 1992, vil Kystriksvegen bli enda mer atraktiv for trafikkantene. Det spørs om ikke nyferga også blir for lita om få år, men vi er selvfølgelig glad for å få ny ferge nå og gratulerer A/S Namsos Trafikkselskap med nyervervelsen.

ARNE SKAGE TIL MINNE

Av Odd Fosseng

Minneordene er hentet fra Namdal Arbeiderblad, lørdag 25. januar 1992.

Arne Skage er død, 65 år gammel. Med ham er en dyktig skogsarbeider og kamerat gått bort. Arne Skage ble født på Salsbruket, men vokste opp i Vasslian i Nærøy.

Tidlig måtte han ut i arbeidslivet for å forsørge seg selv. Med hans interesse og kjærlighet til naturen var det vel naturlig å velge skogen som arbeidsplass.

Det meste av sitt voksne liv jobbet han som skogsarbeider for Bangdalsbruket, som han plikttro tjente til helsa sviktet. Arne var stillferdig og en fredens mann. Med sitt lune vesen, gode humør og slagferdige replikker vant han mange venner.

Jeg sitter på en nyfelt gran øverst oppe i lia. Her jobbet vi sammen i skogen. Nå har den siste storgrana gitt tapt for motorsaga. Snøen ligger som et hvitt teppe over skog og fjell, myr og eng. Ett lett vinddrag fra nord får snøen til å drysse som hvite perler mot frossen mark. Stokkelden er i ferd med å dø ut, kaffekjelen blir kald. En tykk bok av minner blaes frem. I tankene er det lett å flytte tid og sted.

Vi er på fisketur, vi er i skogen i storm og stille. Timene rundt stokkelden, alle historiene, kameratskapet. Vi er i båten på tur oppover Skrøyvstadvannet. Småbårer kruser vannet, det glitrer og blinker som sølv i kveldssolens siste stråler. Bårer fra båten ruller dovent mot stranden der vi kjører inn mot eventyrland.

Vi drar opp båten, tar sekker og børser på ryggen og begynner å gå. Der fremme ser vi husene. Jakthytta i knehøyt, høstgyllent gress. Fjell og lier står pyntet i høstens vakreste farveprakt. det svake bruset fra fossen gir fred i sjel og sinn. Vi ser på hverandre, nikker. Rolig går vi siste stykket frem. Der inne står fjellheimen og villmarka og lokker med nye jakteventyr.

Jeg reiser meg tungt fra grana jeg sitter på, tar saga og begynner å kviste.

Det blir ingen flere turer sammen. Ingen prat i sene kveldstimer. Så alt for tidlig la du vandringsstaven ned og gikk ombord i båten, nå med kurs mot et annet eventyrland. Til et fjernt, vakkert og stille land hvor ingen storm, ingen sorg finner vei. Jeg lyser fred over en dyktig arbeidskamerat og en god venn som sterkt vil bli savnet.

MILJØMIDLER 1991

Av Harald Grøtting

Nærøy kommune fikk tildelt ekstraordinære sysselsettingsmidler til miljøvern-tiltak i 1991. Kommunen og grendelaget samarbeidet om en del av disse midlene. Totalt fikk kommunen kr. 632.000 fra Miljøverndepartementet. Vi fikk to månedsverk til kultivering av Bjørlivatnet og to månedsverk til rydding av stier. A/L Lund grendelag fikk dermed ansvaret for kr. 57.000 av midlene.

Kultivering av Bjørlivatnet

I samarbeid med Fylkesmannens miljøvernavdeling ble det først foretatt prøvefiske. Under dette fisket fikk vi bl.a. en røye og en flyndre. Fiskeriforvalter Anton Rikstad fisket også med el-apparat i Bjørlielva, man fikk da mye småfisk men lite sjø-ørretyngel.

Etter prøvefisket ble det fisket med 5 stk 30-omfars og 5 stk 32-omfars nylongarn. Det ble fisket opp 72 kg ørret, derav ca. 30 stk over 0,5 kg. Største fisken var 1,1 kg og av meget fin kvalitet. Den mest vanlige størrelsen var fisk på 80 - 90 gram. Det ble tatt mest fisk ved Strømsvikdalsbekken.

Dybden på vatnet ble loddet og det viste seg at det var jevnt dypt over det hele, ca. 20 - 25 meter. Det var bratte skråninger fra strandområdene ned til leirbunnen. De få grunne områdene er ved Østerøset, Strømsvikdalsbekken og Øset (Dammen).

Rydding av stier

Vi har ryddet følgende stier:

Øvre og nedre Krokvassveien
Stien vestover haugan fra Lundasetran
Fjærangen - Salsvatnet (her er det lag-
et seks broer for traktorkjøring)
Bremnesveien m/sidearm til Myra
Stien til Vasslian
Øverveien til Båtsvika
Båtsvika - Liastøa
Bjønnastien
Oterbekken - Sminessetran
Laksveien (til Bekkavika)
Oldervika - Kvalholmen lykt
Lund - Småvika - Kroken
Vasslian - Dyrvika
Dyrvika - Båtsvika
Liastøa - Lian (Lundeli)

Det er i tillegg lagd skilt (furubord m/utskåret navn) for alle stiene som er ryddet. Vi er godt tilfreds med gjennomføringen av prosjektene og takker kommunen for et godt samarbeid. Dersom vi får sjansen, vil vi også i framtida stille oss positive til å ta på oss ansvaret for lignende prosjekt.

Trykkeri - Preg - Reklamebyrå - Elektronikk

HØJEM

Papirvarer - Stempel - Kopi - Scanning - Silketrykk - Foto

Telefon 077 72 322 - Telefax 077 71 822

Boks 364 - 7801 Namsos

Øivind Johansen a.s

NAMSOS - (077) 72 434 - 73 855

Byens største utvalg i CD-plater og spillere!

DETTE BLADET ER SKREVET OG REDIGERT

MED DATAUTSTYR LEVERT AV

Karoliussen * Libris

Havnegt. 19, 7800 NAMSOS, tlf. 72080/72081

SVAR PÅ OL-OPPGAVEN

Terje Langli

Kristen Skjeldal

Bjørn Dæhlie

Vegard Ulvang

Finn Kristian Jagge

Kjetil André Aamodt

Geir Karlstad

Johann Olav Koss

SERVICE-Mat

– for dine daglige innkjøp

LUND HANDEL

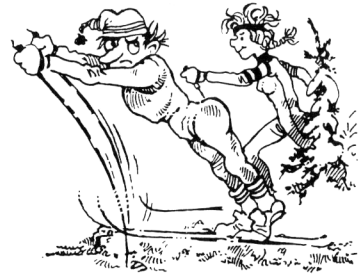
TELEFON (077) 98 966

DIVERSE DAGLIGVARER - BENSIN
TIPPING - LOTTO - PENGELOTTERIET
KIOSK

Alle kan få gull...

Postsparebankens gullbok er en sikker vinner. Her får du 8,5% rente.

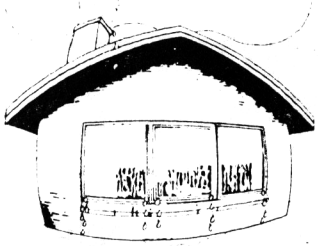
Gullbok gir deg anledning til tre gebyrfrie uttak i året og det er ingen bindingstid på pengene.

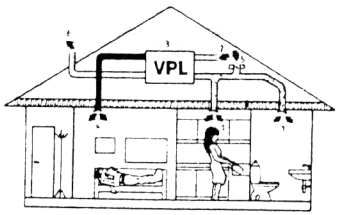


Postsparebanken

VARMEPUMPER
- alle tiders varmesystem

HAR **DITT** HUS





1. Utsugning. 2. Friskluft. 3. VPL varmepumpe. 4. Oppvarmet friskluft (30-40 grader C). 5. Inntak fra loft (tilleggsutstyr som gir energioverskudd). 6. Avkast.

Fuktproblemer?
Vondt i varmeregningen?
Ventilasjonsbehov? (Allergi-formaldehyd).

NILAN VPL
Varme og ventilasjonssystem

✓ Høy virkningsgrad

✓ Tilskudd til boligoppvarmning.

Deres Nilan forhandler:

H. O. Sandberg A/s
KOBBER OG BLIKKENSLAGER
VENTILASJONSENTREPRENØR
Tlf. 72 149 - NAMSOS

B	Porto

TIL

Harald Grøtting

7965 LUND

KIKKERTEN utgis av A/L Lund grendelag

Redaksjon:

Reidunn Smines	Tlf. 98958
Rolf Jensen	Tlf. 98950
Sturla Leirvik	Tlf. 98962
Harald Grøtting	Tlf. 98963

Abonnement 1992 (4 utgaver) kr. 60.-

Annonser: Annonsen kommer med i 4 utgaver og prisene pr. år er: Kr. 350.-for 1/4-s., kr. 600.- for 1/2-s. og kr. 1.000.- for 1/1-s.

Postgirokonto: 0823. 0 57 00 01

Bankgirokonto: 4467. 1 02 14 84

Returadresse: KIKKERTEN, A/L Lund grendelag, 7965 LUND